

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 456/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

32/2011. (II. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ által 2010. szeptember 6-án előterjesztett **panaszát** a 2011. február 9-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Berettyóújfalui Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem kerül sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. szeptember 2-án postára adott és a Testülethez 2010. szeptember 6-án beérkezett panaszában előadta, hogy 2010. augusztus 27-én Szegedről indult haza fiával Romániába, akivel egy egészségügyi beavatkozáson volt Magyarországon. A gépkocsit a panaszos vezette Ártánd külterületén, mikor a határellenőrző pont közelében a magyar rendőrök megállították. A rendőrök közölték a panaszossal, hogy a 30 km/h sebességhatár alá 60 km/h sebességgel közlekedett.

A panaszos előadta, hogy ő egy kocsisorban közlekedett, melyet kb. 12-14 gépkocsi alkotott, melyből a rendőri szervek csak néhány gépkocsit állították meg. A megállítást követően a panaszos észrevette, hogy a rendőrök csak azokat a gépkocsikat állítják meg, melyek romániai

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

felségjelűek. Összesen mintegy 10-11 román gépkocsit állítottak meg a rendőrök a panaszos szerint.

A panaszos sérelmezi, hogy az elszenvedett állítólagos diszkrimináció mellett, el kellett viselniük a 37-38 Celsius fok melegezt étel és ivóvíz nélkül. A panaszos állítása szerint mellékhelyiségre is csak akkor engedték, amikor nagyon kértem a rendőröket, amelyet első alkalommal meg sem akartak hallani. A panaszos annak az okát sem érti, hogy miért volt 3 és fél órát visszatartva egy közlekedési szabály áthágása miatt. Előadja, hogy időközben a rendőri szerv képviselői egy helyiségben voltak, ahol étkeztek és lármásán beszélgettek, meg nevettek.

A bírság mellé kiszabott kiegészítő büntetést, amely értelmében nem vezethet gépjárművet a magyar állam területén 5 (öt) hónapig, eltűzottnak és aránytalanul véli a megszegett közlekedési szabályhoz viszonyítva, egyúttal kéri annak 1 (egy) hónapra mérséklését. Számára ugyanis szükséges, hogy áthaladjon Magyarország területén lévén, hogy a fia időszakos orvosi ellenőrzésre szorul.

A panaszos csalódottságának ad hangot amiatt, ahogy bántak vele „a magyar hatóság rendőri szerveinek képviselői, amely méltánytalan egy testvéri nemzettől”. Figyelemmel a fentiekre, a panaszos azt kéri, hogy a Testület vizsgálja felül a köztisztviselők bánásmódját és az előállítás szükségességét.

II.

A Testület megkeresése és kérdései alapján a Hajdú-Bihar Megyei Rendőrfőkapitányság az Országos Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatára útján az ügyben rendelkezésre álló iratokat mellékelte. Ebből az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Berettyóújfalui Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya, mint szabálysértési hatóság által meghozott szabálysértési határozat a panaszost a sebességkorlátozás jelentős túllépése szabálysértésének elkövetése miatt 50 000 (ötvenezer) Ft pénzbírsággal sújtotta és 5 (öt) hónap időtartamra a járművezetéstől eltiltotta a Magyar Köztársaság területén.

A határozat indokolása szerint a panaszos 2010. augusztus 27. napján 13 óra 53 perckor Ártánd külterületén, a 42. számú főúton a 63+500 kilométerszelvényében közlekedett Berettyóújfalu irányából Románia felé az általa vezetett személygépkocsival. A szabálysértés tényét azzal valósította meg, hogy az általa vezetett gépjárművel a 30 km/h sebességkorlátozó jelzőtábla hatálya alatt szabálytalanul 60 km/h sebességgel közlekedett, melyet a Fama III. light típusú sebességmérő berendezés mért és rögzített. Az indokolás rámutat, hogy a feljelentés adatai valamint a szabálysértés elkövetését rögzítő felvétel alapján minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy nevezett a terhére rótt szabálysértést elkövetette. Nevezett a szabálysértés elkövetésének tényét a helyszínen elismerte.

A panaszos cselekményével megvalósította az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 14. § (1) bekezdés d) pontjába ütköző és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rend. 43. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő „Sebességkorlátozás jelentős túllépése” szabálysértést, mely miatt 60000 (hatvanezer) forintig terjedő pénzbírsággal sújtható, illetve 1 (egy) hónaptól 1 (egy) évig terjedő időtartamra járművezetéstől eltiltás intézkedés alkalmazható.

A panaszos előállítására került sor a Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltség Ártánd Határátkelőhelyen lévő hivatalos helyiségébe a gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása végett.

A határozatban szerepel, hogy tekintettel az elkövetett cselekmény súlyára, továbbá a Berettyóújfalui Rendőrkapitányság illetékességi területén elszaporodott hasonló jellegű közlekedési szabályszegésekre, a szabálysértési hatóság indokoltan tartotta a járművezetéstől 5 (öt) hónapra történő eltiltást.

Az alkalmazott szankcióval összefüggésben a szabálysértési hatóság megállapította, hogy a rendőrség hatáskörébe tartozó, jelen szabálysértéssel megegyező, vagy hasonló szabálysértés elkövetése miatt két éven belül szabálysértési hatóság a panaszost jogerősen nem marasztalta el. Ezt a tényt, valamint az elkövetett szabálysértés tárgyi súlyát az elmarasztalás mértékének megállapításakor figyelembe vették.

A határozat tájékoztatást tartalmazott arról is, hogy az ellen, annak közlésétől számított 8 napon belül az eljárás alá vont személy, törvényes képviselője vagy védője a végrehajtásra halasztó hatályú kifogást nyújthat be. A kifogást a határozatot hozó szabálysértési hatóságnál kell benyújtani. A kifogásban elő kell adni annak okát és célját, valamint új tényre és új bizonyítékra is lehet hivatkozni.

2) A Berettyóújfalui Rendőrkapitányság vezetőjének összefoglaló jelentése az alábbiakra tér ki.

A Román Köztársaság irányából jelentősen megnövekedett Berettyóújfalu vonzáskörzete, valamint Debrecen és a megye más idegenforgalmi szempontból jelentős területei irányába az ún. bevásárló-, és idegenforgalmi turizmus, mely érezhető személy- és gépjárműforgalom-növekedést mutat. Románia Európai Unióhoz történő csatlakozását követően jelentősen megnőtt a Nyugat-Európai munkavállaláshoz köthető, átmenő személy- és gépjárműforgalom. Kelet-Európai viszonylatban a Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltség Ártándi Határátkelőhelye az egyik legnagyobb tehergépjármű forgalmat regisztrálja. Főleg a Németországban dolgozó török, illetve Olaszországban és Spanyolországban dolgozó román vendégmunkások, a már említett határátkelőhely igénybevételeivel közlekednek állandó lakóhelyük és külföldi munkahelyük között.

A fentiek indokoltá teszik a külföldi és magyar állampolgárok gépjárművel történő mozgásának fokozott ellenőrzését, a közlekedési szabályok durva megsértőinek illetve az engedély nélküli, valamint lejárt műszaki és vezetői engedéllyel közlekedők kiszűrését, azonnali szankcionálását. A kapitányság ún. „Schengeni külső határos” alegységként történő működése pedig megköveteli a migrációs ellenőrzés szoros végrehajtását is. Erre figyelemmel a nyári idegenforgalmi idényben várható feladatok végrehajtására, az államhatárra vezető 42-es számú főútvonalon megnövekedő forgalom és esetlegesen bekövetkező események kezelésére 2010. április hónapban kapitánysági végrehajtási terv került kiadásra.

Az összefoglaló jelentés kitér arra is, hogy a kapitányság illetékességi területén a személyi sérüléssel járó közlekedési balesetek jelentős százaléka (2008. évben 23%, 2009. évben 25%, 2010. I-VII. hóban 31%) a sebességüket helytelenül megválasztó illetve túllépő járművezetők miatt következett be. A sebességtúllépés, mint objektív baleseti forrás visszaszorítására a Berettyóújfalui Rendőrkapitányság nagy hangsúlyt fektet. Ezért a rendelkezésükre álló sebességmérő készüléket igyekeznek a lehető legnagyobb kihasználtsággal üzemeltetni. A

készülék vezénylése olyan helyekre történik, ahol a baleseti térkép által mutatott közlekedési balesetek bekövetkeztek, valamint figyelmet fordítanak az egyébként balesetveszélyes területekre.

Ilyen balesetveszélyes útszakasz az államhatárra vezető, Berettyóújfalu várost a határral összekötő 42-es számú E 60-as nemzetközi főútvonal is, amelyen az elmúlt három évben 7 halálos, valamint 14 súlyos és 28 könnyű sérüléses közlekedési baleset történt. 2010. június 26-án, halálos közúti tömegszerencsétlenség következtében 1 fő román állampolgár vesztette életét, továbbá 2 fő súlyos, 9 fő könnyű sérülést szenvedett, amikor egy turistákat szállító román hatósági jelzésű buszba két, szintén román személyszállító mikrobusz ütközött a 42. számú főúton. A járművek az államhatár irányába haladtak. 2010. augusztus 23-án, az államhatártól mintegy 4 kilométerre következett be egy halálos eredményű közlekedési baleset, melynek során 6 fő moldáv, és 1 fő román állampolgár vesztette életét.

A Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltség több alkalommal jelezte a rendőrség irányába azon igényét, hogy az átkelőhelyre vezető útszakaszon illetve az átkelőhely területi útszakaszán fordítsanak kiemelt figyelmet a sebességtúllépésre. Jelezték, hogy a gépjárművezetők nem tartják be a sebességkorlátozásokat, nagy sebességgel közelítik meg az átkelőhelyet, illetve haladnak át rajta. Veszélyeztetik az ott szolgálatot teljesítőket, illetve ügyintéző állampolgárok életét és testi épségét. Egy szolgálatot teljesítő vám- és pénzügyőr dolgozó 2007-ben itt lett áldozata halálos közlekedési balesetnek.

A jelentés szerint 2009. december 29. napjától - 2010. augusztus 02. napjáig a Berettyóújfalu Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztálya egy SCS-103 típusú objektív felelősség hatálya alá tartozó jogsértések mérésére alkalmas sebességmérő készüléket üzemeltetett amelynek adatai alapján az volt megállapítható, hogy területünkön (kiemelten a főútvonalakon) 70 %-ot meghaladó arányt képvisel a külföldi gépjárművek forgalomban történő részvétele. A hatékony fellépés érdekében intézkedtek arra, hogy a rendőrkapitányság egy olyan sebességmérő készülékkel rendelkezzen, mely alkalmazásával lehetőség nyílik a szabálysértések elkövetőinek leállítással történő azonosítására és gyorsított, azonnali szabálysértési eljárás alá vonására.

A rendőrség, együttműködve a Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltséggel, azt a gyakorlatot alakította ki, hogy az átkelőhelynél történő sebességméréssel egy időben, a Berettyóújfalui Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály szabálysértési eljárás lefolytatására kiképzett beosztottjai a Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltség Ártándi Közúti Határátkelőhely hivatali helyiségébe „kitelepelnek” és helyben, soron kívül lefolytatják a szabálysértési eljárásokat.

A panaszban rögzített napon a Berettyóújfalui Közlekedésrendészeti Osztály állományába tartozó baleseti helyszínelő 08.00 órától 20.00 óráig teljesített szolgálatot az Ártándi Határátkelőhely területén és sebességmérést hajtott végre. Az említett útszakaszon 30 km/h sebességkorlátozó közúti jelzőtábla van érvényben. A települési napló szerint 11 óra 30 perc és 12 óra 08 perc közötti időintervallumban 4 fő román állampolgár, és 1 fő lengyel állampolgár megállítására került sor sebességkorlátozás jelentős túllépése szabálysértés elkövetése miatt. A szabálysértőkkel szemben gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatásra került sor, szabálysértési hatóság elé állítással.

Ezt követően a rendőrség ismét sebességmérést hajtott végre, melynek során 13 óra 38 perc és 13 óra 53 perc között 5 jármű sebességtúllépését rögzítette. A szabálysértések rögzítését

követően, a gépjárművek vezetői a Biharkeresztesi Határrendészeti Kirendeltség beosztottjainak segítségével, szabályos rendőri karjelzéssel kerültek megállításra. Közölve lett az általuk elkövetett szabálysértés ténye, továbbá, hogy előállításukra kerül sor, soron kívüli gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása végett. Az intézkedés alá vont személyek a Határrendészeti Kirendeltség Ártándi Közüti Határátkelőhely hivatali helyiségébe kerültek előállításra, amelynek ideje alatt folyamatosan felügyelet mellett ott tartózkodtak.

A panaszos személygépjárművével az átkelőhely irányába közlekedett és 2010. augusztus 27-én és 13 óra 53 perckor – a feladat végrehajtása során utolsóként – került bemérésre, valamint megállításra sebességtúllépés miatt. A sebességmérés adatai szerint a megengedett 30 km/h helyett 60 km/h sebességgel haladt az átkelő területén. A panaszossal közölték a szabálysértés tényét és hogy vele szemben gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatására kerül sor. A sebességmérésnél leállítást végző, a kirendeltség állományába tartozó rendőrök a román nyelvet beszélik, közreműködésükkel került sor a közlésekre.

Ezt követően az intézkedő rendőr elkészítette a feljelentést, a jelentést a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről, valamint kiállította a rendőrségi előállítás igazolására szolgáló közokiratot, elvégezte a szükséges priorálásokat. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (4) bekezdésének megfelelően tájékoztatót adott át az előállított személynek „az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről”. A tájékoztató átvételét a panaszos aláírásával igazolta, az a részére tolmács útján ismertetésre került.

Tekintettel arra, hogy a szabálysértési előadók folyamatosan dolgozták fel a feljelentéseket és folytatták le a gyorsított szabálysértési eljárásokat, a panaszos átvételére 15 óra 20 perckor került sor a szabálysértési hatóság részéről. Ezt követően megtörtént a szabálysértési feljelentés kiszignálása és beiktatása a ROBOTZSARU rendszerbe.

A szabálysértési hatóság az eljárás alá vont személy meghallgatását nem tartotta szükségesnek tekintettel arra, hogy a feljelentés adatai, a szabálysértést rögzítő felvétel alapján minden kétséget kizáróan megállapítható volt nevezett felelőssége a terhére rótt szabálysértés tekintetében. A szabálysértési hatóság a fentiekben már ismertetett tényállást állapította meg, illetve szankciót alkalmazta.

A határozat meghozatalát követően – tekintettel arra, hogy a panaszos nem beszélte a magyar nyelvet – tolmács igénybevételével történt meg annak kihirdetése a kirendeltség hivatali helyiségében. A tolmács a határozat tartalmát a valóságnak megfelelően lefordította. A panaszos a határozat tartalmát, az alkalmazott szankciót, a jogorvoslati jogra történő figyelmeztetést, valamint a pénzbírság befizetésének lehetőségeit megértette, és tudomásul vette. A tolmács nem csak a határozat kihirdetésénél volt jelen, hanem az előállítás időtartama alatt is.

A panaszos a határozaton aláírásával igazolta, hogy annak 1 példányát és a válaszlevelezőlapot (befizető lap) átvette továbbá, hogy annak tartalma tolmács által előtte anyanyelvén ki lett hirdetve. A határozaton a tolmács kézjeggyével igazolta, hogy annak rendelkezéseit a valóságnak megfelelően hirdette ki az eljárás alá vont személynek.

A határozat közlése és kézbesítése után a panaszos személyi szabadsága korlátozásának megszüntetésére 17 óra 20 perckor került sor, amelynek kapcsán részére igazolás került kiadásra, a rendőrségi előállítás időtartamáról. Ezen igazolás aláírásával a panaszos

kinyilatkozta, hogy hozzátartozója illetve képviselője kiértésítését nem kéri valamint az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él, továbbá élelmezést nem kér. Az igazoláson került feltüntetésre, hogy a korábban az intézkedő rendőr által tőle átvett iratok részére visszaadásra kerültek, melynek átvételét az aláírásával igazolta. Szintén tolmács közreműködésével.

Az előállítás 13 óra 53 perctől 17 óra 20 percig, összesen 3 óra 27 percig tartott, amely figyelembe véve a feljelentés, a jelentés, az igazolások, a szabálysértési eljárás lefolytatásának és a szabálysértési határozat elkészítésének idejét, valamint mindezek tolmács útján történő kihirdetésének tartamát – a rendőrség álláspontja szerint – megfelel a Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének.

A panaszos a határozattal szemben törvényes határidőn belül 2010. szeptember 7. napján iktatott kifogással élt. A meghozott határozatot a rendőrség nem vonta vissza, nem módosította és az ügy iratait 2010. szeptember 9. napján kelt átirattal megküldte a Berettyóújfalui Városi Bíróság részére, a kifogás elbírálása végett.

A Testület által feltett kérdéseknek megfelelően a helyszínen sebességmérést végző rendőr jelentést készített. Arra a kérdésre, hogy egy kocsisor esetében miként történik a sebességmérés – jelentette, hogy a mérőműszerrel egy adott kocsisor első járművét tudja szabályosan bemérni, olyan módon, hogy a készülék „célkeresztjét” a jármű elejéhez állítja. Az egy sorban, egymás mögött haladó gépjárművek esetében valamennyi jármű bemérésére nem kerülhet sor, mert a „célkeresztnek” a megállításig a bemért járművön kell maradnia, annak érdekében, hogy a felvételen a forgalmi rendszám is egyértelműen megállapítható legyen. A lézer több járműre irányítása, ezáltal a készülék „rángatása”, átirányítása ugyanis bizonyítási aggályokat vethet fel.

Az intézkedő rendőrök az adott időszakban az Artándi Határátkelőhely felállítási helyen összesen 10 fő külföldi állampolgárt állítottak elő gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása végett, amelyből 9 fő román és 1 fő lengyel állampolgár volt.

A Testület további kérdésére a rendőrség tájékoztatásul közölte, hogy a külföldi hatósági jelzésű járművek bemérése azért sem lehet diszkriminatív, mert a jármű rendszáma és nemzetisége olyan távolságban még nem megállapítható, melynél először a sebességtúllépést rögzíti a készülék. A jelentés első részében jelölt okoknál fogva pedig az átkelőhely útszakaszán külföldi gépjárművek és személyek – elsősorban román – áthaladása jellemző, és ennek arányához igazodik a rendőri intézkedések megoszlása is.

Ugyancsak a Testület kérdésére a rendőrség kitért arra is, hogy a panaszos panaszjogról való felvilágosítása okiratokkal igazolt módon, az eljárás során tolmács közreműködésével megtörtént.

Az előállítással összefüggésben alkalmazott gyakorlattal kapcsolatban a rendőrség felhívta a figyelmet arra, hogy a külföldi szabálysértők esetében célszerű a gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása a szabálysértés elkövetőjének előállítása mellett, tekintettel arra, hogy ilyenkor azonnali határozathozatalra, szankcionálásra kerül sor – az Rtv. 33. §. (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján. A rendőrség álláspontja szerint a törvényből következően nélkülözhetetlen a szabálysértés elkövetőjének a szabálysértési hatóság elé állítása és jelenléte. Gyakorlatilag a szabálysértési hatóság az egész szabálysértési eljárást soron kívül lefolytatja, gyorsított eljárás keretében. Az ilyen jellegű szabálysértések – melyek a

sebességtúllépésből fakadó és jellegéből adódóan súlyos balesetekhez vezetnek a jelölt útvonalon – indokolttá teszik a helyszíni, soron kívüli szabálysértési eljárásokat és az elkövetett kiemelt szabálysértések azonnali szankcionálását.

A közlekedési eseményeket eredményező, mások életét-, testi épségét veszélyeztető kiemelt szabálysértések visszaszorítása, a közlekedési balesetek számának, súlyossági fokának csökkentése érdekében hathatós intézkedés a rendőrségi, valamint a szabálysértési törvényben biztosított gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása.

A külföldi állampolgárokkal szemben, a nem gyorsított eljárások tapasztalatai szerint a külföldre történő kézbesítés az esetek nagy százalékában nem jár eredménnyel.

A jelentés arra is kitér, hogy a panaszos az előállítás során a kirendeltség épületének folyosó részén várakozott. A folyosó végén kb. 10 méterre volt található a mosdó, aminek használata biztosítva volt. A rendőrség tudomása szerint az előállítottak részéről ilyen igény nem mutatkozott. A rendőrök jelentése azt is rögzítette, hogy sem az előállított személyektől, sem a rendőr kollégáktól erélyes, sértő hangnemet nem tapasztaltak.

3) Az ismertetett összefoglaló jelentéshez a rendőrség mellékelte a panaszossal szembeni feljelentést; az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót; a rendőrségi előállítás időtartamáról kiállított igazolást; az előállítás végrehajtásáról készült jelentést; az előállítás végrehajtásáról készült parancsnoki véleményt és kivizsgálást; a tolmács kirendeléséről szóló határozatot; a panaszos által előterjesztett szabálysértési panaszt; ügyvédi meghatalmazást; a panaszos fiának orvosi kezelésével kapcsolatos iratokat; a sebességmérő készülék felállítási helyeiről készült kimutatást és a készülék hitelesítési bizonyítványát; valamint az intézkedő rendőr jelentését.

Ezek az iratok a fentebb már ismertetett körülményekhez képest újabb információkat nem tartalmaznak.

4) A rendőrség csatolta továbbá a Berettyóújfalui Városi Bíróság 2010. október 4-én kelt végzését, mellyel az első fokú szabálysértési hatóság határozatát – az abban foglalt helyes tényállásra, a megalapozott következtetésre és helyes jogi minősítésre figyelemmel – helyben hagyta.

III.

A Testület megállapította, hogy a panaszos által kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből, mint a jogbiztonság alkotmányos alapelvéből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz fűződő jogát, továbbá a 70/A. § (1) bekezdésében írt hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos által előterjesztett panasz egy része arra vonatkozik, hogy a panaszos vitatja a kiszabott szabálysértési szankció indokoltságát és kéri annak enyhítését. A Testület ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az Rtv. idézett hatásköri rendelkezése alapján nincs lehetősége a szabálysértési eljárásban hozott határozat felülvizsgálatára sem annak jogi megalapozottságát, sem pedig az alkalmazott szankció mértékét illetően. Erre figyelemmel a panasz ezen részét a Testület nem vizsgálta, ugyanakkor jelzi, hogy annak vizsgálatát a Berettyóújfalvai Városi Bíróság elvégezte és az első fokú szabálysértési határozatot helybenhagyta.

1) A konkrét ügyben a rendőrség intézkedési kötelezettségével összefüggésben a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3.§ (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”.

A panaszolt esetben az a nyilvánvaló helyzet állt fenn, hogy a rendőrség – sebességmérés során – a panaszos által elkövetett szabálysértést észlelte. **A Testület a panaszolt ügyben ezért úgy tekintette, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettsége mindenképp fennállt.**

2) A panaszos megállítására a rendőrség közlekedésrendészeti intézkedése keretében került sor. Az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontja szerint: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”

A sebességellenőrző készülékkel történő sebességmérés az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt „közlekedési rendszabályok megtartása ellenőrzésének” feleltethető meg. Ennek során megállapítást nyert, hogy a panaszos a 30 km/h sebességkorlátozó tábla hatálya

alatt 60 km/h sebességgel közlekedett, ezért a rendőrség vele szemben intézkedést kezdeményezett, megállította, igazoltatta, majd előállította és szabálysértési eljárást folytatott le.

3) A panaszos hangsúlyosan sérelmezte, hogy az ügyben az előállítására került sor. A rendőrség a panaszos előállításának joglapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulatára hivatkozott. E szerint: „(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, (...) akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható (...)”. Ezzel lényegében egyező – szintén megengedő – rendelkezéseket tartalmaz a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 76. § (1) bekezdésének b) pontja is.

A Testület számos állásfoglalásában részletesen foglalkozott azzal, hogy az Rtv. 33.§ (2) bekezdésén alapuló előállítási okok nem kötelező előállítási okok, azaz az intézkedő rendőr mérlegelésére van bízva, hogy alkalmazza-e az intézkedés alá vont személlyel szemben ezt a súlyosan jogkorlátozó intézkedést. Erre figyelemmel a Testület azt a gyakorlatot alakította ki, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésére alapított előállítások esetében mindenkor vizsgálja az intézkedés szükségességét és arányosságát.

Az Rtv. 15. §-ának (1)-(2) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy: „A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A konkrét esetben (de általánosságban is a külföldi szabálysértőkkel szemben folytatott gyakorlat kapcsán) a rendőrség arra hivatkozott, hogy a külföldi szabálysértők esetében célszerű a gyorsított szabálysértési eljárás lefolytatása a szabálysértés elkövetőjének előállítása mellett, tekintettel arra, hogy ilyenkor azonnali határozathozatalra és szankcionálásra kerül sor. A szabálysértési hatóság az egész szabálysértési eljárást soron kívül lefolytatja, gyorsított eljárás keretében. Az ilyen jellegű szabálysértések – melyek a sebességtúllépésből fakadó és jellegéből adódóan súlyos balesetekhez vezetnek, indokoltá teszik a helyszíni, soron kívüli szabálysértési eljárásokat és az elkövetett kiemelt szabálysértések azonnali szankcionálását. A külföldi állampolgárokkal szemben, a nem gyorsított eljárások tapasztalatai szerint a külföldre történő kézbesítés az esetek nagy százalékában nem jár eredménnyel. A rendőrség álláspontja szerint ebben az esetben a törvényből következően nélkülözhetetlen a szabálysértés elkövetőjének a szabálysértési hatóság elé állítása és jelenléte.

A Testület abban a kérdésben osztja a rendőrség álláspontját, hogy szükséges a hatékony és határozott fellépés a jelzett szabálysértések kapcsán, egyúttal azzal is egyetért a Testület, hogy a külföldi elkövetőkkel szemben az eljárás utólagos lefolytatása – távollétükben – jelentősen megnehezülhet, így a Testület elfogadta a rendőrség indokait azzal összefüggésben, hogy ilyen esetekben előállítást alkalmaz. **A Testület tehát úgy foglalt állást, hogy a panaszos előállítására, így személyes szabadságának korlátozására megalapozottan, egyúttal az arányosság követelményének betartásával került sor.**

A Testület felhívja azonban a figyelmet arra, az összefoglaló rendőri jelentésben írt, egyébként téves álláspontra, miszerint „a törvényből következően nélkülözhetetlen a szabálysértés elkövetőjének a szabálysértési hatóság elé állítása és jelenléte. A Testület állásfoglalása szerint a törvényből semmiképpen sem következik az előállítás

„nélkülözhetetlensége”, azt a külföldi elkövetőkkel szembeni hatékonyabb és eredményesebb eljárás ugyanakkor indokoltta teheti.

Előállítás esetén a Testület mindenkor vizsgálja az előállítás időtartamának arányosságát. Az Rtv. 33.§-ának (3) bekezdése szerint: „(3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani”. A csatolt iratokból (jelentés, igazolás) megállapítható, hogy a panaszos 13 óra 53 perctől 17 óra 20 percig, összesen 3 óra 27 percig volt a személyi szabadságot korlátozó intézkedés hatálya alatt. Ez alatt sor került a helyszíni intézkedés lebonyolítására, a panaszos beszállítására, a panaszos tájékoztatására (többek között az előállított személy jogairól), priorálására, a szabálysértési eljárás megindítására, majd a határozat meghozatalára és írásba foglalására, továbbá annak kihirdetésére, majd a további szükséges iratok (igazolás) kiadására – mindezt tolmács igénybevételével. **A Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos előállítása az intézkedés, illetőleg a szabálysértési eljárás lefolytatásához szükséges időtartamot nem haladta meg, tehát az nem tekinthető aránytalannak.**

4) A panaszos kifogásolta az eljárás diszkriminatív jellegét. Ennek során a panaszos azt állította, hogy a rendőrség kizárólag a külföldi felségjelzésű, elsősorban román gépkocsikat vont a intézkedés alá, amire abból is következett, hogy a mögötte közlekedő autók zavartalanul továbbhaladhattak, holott ugyanolyan sebességgel haladtak, azaz gyorsan hajtottak, mint a panaszos.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdésének első mondata szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.” A (2) bekezdés alapján: „A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 70/A. § (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.” Az Alkotmánybíróság az Alkotmány ezen rendelkezését vizsgálva a 44/2004. (XI. 23.) AB határozatban kimondta: „(...) hogy az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között.” [44/2004. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2004, 656.] Az Alkotmánybíróság az Alkotmány e rendelkezését ugyan elsősorban a jogalkotó aktusai kapcsán vizsgálta, de az ennek kapcsán felállított követelmények a legtöbb tekintetben – és a vizsgált ügy esetében különösen is – a jogalkalmazókra is vonatkoztathatók. Az tehát a jogalkalmazó hatóságtól is megkövetelhető, hogy bizonyos személyeket, vagy személyek csoportját más azonos helyzetben lévőkkel (alapvető jogukkal vagy más jogosultságukkal kapcsolatosan) összehasonlítva ne kezeljen hátrányos módon úgy, hogy

ennek nincs tárgyszerű, kellő súlyú, jogos, igazolható, objektív indoka; illetve a különbségtétel – és ennek módszere – ne legyen aránytalan az elérni kívánt célhoz mérten.

Ami a panaszos által sérelmezett különbségtételt illeti, azzal kapcsolatban egyértelműen megállapítható, hogy nem valósított meg önkényes megkülönböztetést vagy rendőrségi részrehajlást – az alábbiak szerint.

A közlekedésrendészeti intézkedés (sebességellenőrzés) során a sebességmérő készülék használata önmagában nem tekinthető ilyen önkényes és indokolatlan megkülönböztetésnek, a készülék ugyanis automatikusan rögzít. A megküldött rendőrségi dokumentumok alapján az alkalmazott sebességmérő készülék, amellyel a panaszos sebességtúllépését rögzítették, a MKEH Budapesti Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság által hitelesített berendezés, megfelelt a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és használati etalonoknak, kihelyezése és használata pedig az Rtv. idézett rendelkezései alapján törvényes volt.

Az összefoglaló jelentés szerint a sebességmérések során a szabálysértést elkövető gépjárművet a rendszám azonosíthatósága érdekében a sebességmérő készülékkel folyamatosan rögzíteni kell, arról az ún. „célkereszt” nem távolítható el és a sebességmérő készülék mérés közben nem „rángatható”, így a „bemért” gépjármű mögött közvetlenül haladó másik járműről egy időben felvételt készíteni nem lehet. Ez egyébként a jogszabály által előírt hitelesítési szempontoknak megfelelő sebességmérő készülékből fakadó objektív körülmény, nincs benne az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerinti részrehajlás gyanúját felvető mozzanat (már csak azért sem, mert egy műszerről van szó). Annak a vélelmezése pedig nem lehetséges, hogy a bemért gépkocsi mögött haladók bizonyosan úgyszintén gyorsan haladtak, hiszen ezt a rendőrség nem tudná objektív eszközökkel bizonyítani – ez pusztán fikció lenne.

A Testület azt az úgyszintén technikai indokot is elfogadta, hogy a külföldiekkel szembeni részrehajlás, amiatt sem lehetséges, mivel a bemérés pillanatában, abból a távolságból a készüléket kezelő rendőr még nem is látja a kocsi rendszámát vagy felségjelzését. Ennélfogva nem lehetséges az, hogy a rendőrség kifejezetten csak a külföldi rendszámú gépjárműveket mérné be, mint ahogyan a diszkrimináció a megállítás során sem indokolható, hiszen megállítani a rendőrség csak azt fogja, akit a készülék bemért és a szabálysértés a felvétellel egyértelműen bizonyítható.

A Testület álláspontja szerint annak is jelentősége van, hogy a rendőrség közölt adatai szerint a megelőző években a külföldi szabálysértők, azon belül is a rögzített gyorsajtást elkövetők között jóval 70% fölött volt a külföldiek aránya. Mint ahogyan az sem elhanyagolható körülmény, hogy a sebességmérés a magyar-román államhatáron folyik, tehát okszerű, hogy a szabálysértés alá vontak között túlnyomórészt külföldiek vannak.

Ezek – a Testület álláspontja szerint – a vizsgált ügyben elfogadható, objektív, tárgyszerű és nem önkényes indokok. **Mindezek alapján a vizsgált esetben a panaszossal szembeni eljárás nem ütközik a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, egyúttal nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sem, a részrehajló rendőri elbánásra hivatkozó panasz tehát megalapozatlan.**

5) A panaszos kifogásolta az előállítás körülményeit is, mondván, a nagy melegben étel és ital nélkül várakoztatták, illetve első alkalommal a mellékhelyiség használatát is megtagadták tőle.

A rendőrség csatolta a panaszos részére az előállítás kezdetekor átadott és a tolmács által lefordított tájékoztatót az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről. Ebben szerepel az a tájékoztatás, hogy a panaszos a hozzátartozóját vagy más személyt értesíthet, sérülése vagy betegsége esetén orvosi ellátást kérhet, 5 órát meghaladó fogvatartása esetén élelmezést kérhet, WC-re történő kiengedését kérheti, továbbá az előállításról igazolást kérhet.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos nem került elhelyezésre külön előállító helyiségben, hanem a határrendészeti kirendeltség folyosóján várakozott, melynek végén, a várakozás helyétől mintegy 10 méterre volt található a mosdó, aminek a használata végig biztosított volt. Az átadott tájékoztató alapján a panaszosnak arról is tudomása lehetett, hogy élelmezésre csak 5 órát meghaladó fogvatartás esetén tarthat igényt – erre azonban nem került sor, mivel az előállítás ezt az időtartamot nem érte el.

A Testületnek nem volt ésszerű oka kételkedni abban, hogy a panaszos a mosdót nem használhatta. E mellett pedig a panaszos élelmezésre nem volt jogosult. Erre tekintettel a Testület szerint a panasz ezen része a panaszos emberi méltóságának sérelme vonatkozásában szintén megalapozatlan.

IV.

A Testület megállapításai szerint a vizsgált ügyben a panaszossal szemben alapvető jogot sértő intézkedés nem történt, így az Rtv. 93. § (2) bekezdésének első fordulata alapján a Testületnek a panaszt az intézkedést fogantatosító szerv vezetőjéhez kell áttennie.

Budapest, 2011. február 9.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag